https://doi.org/10.52326/ismv2024.02
CZU: 619:614.95

ROLUL MEDICULUI VETERINAR ÎN INTERDEPENDENȚA BUNĂSTĂRII ANIMALELOR ȘI SIGURANȚEI ALIMENTARE

Ion BALAN, Gheorghe DONICA, Mihail MOROZ, Dmitrii MAȚENCU, Valeriu COCIU, Nicolae STARCIUC, Eugen VOINIȚCHI, Viorica GURDIȘ, Elena CEBAN
Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Abstract. The increase in global demand for food has led to an increase in livestock in intensive production systems, which aim to maximise profits. The implementation of good animal welfare practices continues to be a problem and is a growing concern of society, reflected by scientific research in the field of veterinary medicine to inform current policies and practices. Sometimes the veterinarian finds himself between two dilemmas, regarding the scientific logic of animal health care, regarding the responsibility of improving the welfare of animals, owner or animal. Even in the most difficult animal welfare issue, the veterinarian must decide on the course of action, which will most professionally approach the situation. It is not simple, but always necessary. Veterinarians, as experts in the fields of animal health and welfare, environmental health and public health, and in view of the growing attention of consumers to animal welfare issues, need to step up the search for innovative solutions and technologies that meet current and future sustainability and food safety needs.

Keywords: veterinarian, animal welfare, food, consumer, public health.

INTRODUCERE

Creșterea animalelor și practicile de management au evoluat de-a lungul istoriei înregistrate a omenirii, iar alimentele de origine animală pot constitui amenințări potențiale la adresa sănătății umane dacă nu sunt obținute și manipulate corespunzător. Medicii veterinari, cu rol esențial, sunt prezenți la toate verigile lanțului de obținere și manipulare a alimentelor – sănătatea, bunăstarea și sacrificarea animalelor, procesare, depozitare, transport, distribuție, vânzare, preparare și servire a alimentelor în mod igienic.

Alimentele sigure pot fi obținute numai de la animalele, care asigură echilibrul statutului fiziologic și standardele bunăstării, stabilite de medicul veterinar – sănătate, alimentație, mediu,

comportament, excluderea stresului și expertiza sanitară veterinară a produselor obținute de la/din animale. Prin urmare, bunăstarea animalelor este un element esențial al siguranței alimentare și reiese din faptul, că animalele sunt ființe simțitoare, capabile să sufere și să exprime emoții, iar rolul medicului veterinar rămâne lider în ameliorarea bunăstării animalelor. În plus, asigurarea bunăstării animalelor potrivit standardelor OIE, reprezintă un concept relativ nou, de interes crescând datorită politicilor de comerț internațional și de circulație a animalelor.

Bunăstarea animalelor este o problemă complexă, multidimensională, care include funcționarea biologică a animalelor și mai multe discipline academice, inclusiv medicina veterinară, psihologia, sociologia și economia. Disciplina de medicină veterinară include domeniile prioritare, referitor la lupta împotriva traumelor și bolilor animalelor, expertiza sanitară veterinară a produselor de origine animală și controlul zoonozelor, precum și cu privire la educația în domeniul științelor sănătății prin certificarea inofensivității produselor și aprovizionarea cu alimente sigure și sănătoase, asigurarea bunăstării umane și protecția mediului.

Majoritatea societăților, care consumă produse de origine animală acceptă, că întreținerea și sacrificarea animalelor pentru consum uman aduce beneficii societății și securității alimentare, iar în aceste condiții, daunele aduse animalelor pot fi minimizate prin satisfacerea necesităților lor pe tot parcursul vieții și la sacrificare sub supravegherea sanitară veterinară.

În această lucrare vom aborda unele probleme ale societății în practicile de bunăstare a animalelor și modul, în care medicii veterinari pot influența bunăstarea animalelor agricole prin sprijinirea schimbărilor în industriile animalelor și alimentelor, precum și în practicile de management în creșterea animalelor și siguranței alimentare.

PREOCUPĂRILE MEDICINII VETERINARE ÎN INDUSTRIA ANIMALELOR ȘI ALIMENTELOR

În sistemele de creștere există restricția elementelor managementului, care inhibă comportamentele naturale ale animalelor, contribuind la o bunăstare necorespunzătoare. În plus, aceste condiții pot duce la agresiune și alte probleme, care necesită intervenții chirurgicale, de exemplu, cozile, dinții, copitele, urechile, coarnele, ciocurile, castrările etc., adesea întreprinse, cu mare regret, fără evidența statutului fiziologic al organismului în defavorul bunăstării animalelor, de către proprietar, fără analgezie sau anestezie.

În managementul sistemului industrial de creștere și exploatare a animalelor medicii veterinari au rol primordial, oferind în mod tradițional o abordare bazată pe statutul fiziologic și sănătatea fizică a animalelor. Medicii veterinari sunt bine pregătiți pentru a identifica schimbările fiziologice și fizice la animale, dar este posibil să nu dispună întotdeauna de abilitățile de soluționare practică a problemelor de comportament sau bunăstare a animalelor.

Actualmente, din ce în ce mai mult, totalitatea elementelor constitutive ale bunăstării animalelor trebuie incluse în programele de studii ale medicinii veterinare, deoarece în prezent se cunosc puține constatări de performanță majoră despre aplicarea multilaterală a acestor cunoștințe în practică de către medicii veterinari, adică în cadrul profesiei de medic veterinar există diverse ipoteze morale și opinii despre bunăstare.

În practică, suferința acceptată a animalelor, stresul moral, conflictul economic etc., sugerează că această abordare poate fi neadecvată pentru, cel puțin, unii profesioniști ai medicinii veterinare, care deseori sunt lipsiți de împuternicirile corespunzătoare, dar cu speranța de creștere a sentimentului de atenție și responsabilitate a societății față de protecția animalelor și mediului. Totodată, în mod similar, interconexiunea dintre oameni, animale și mediul înconjurător, trebuie concentrată pe abordări, care promovează cele mai puține daune pentru toate trei, iar medicilor veterinari să se asigure condițiile rolului sacru în soluționarea de profil a acestora. Aici este important să se ia în considerare rolul medicului veterinar privind bunăstarea animalelor, care este de obicei considerat, agentul principal în controlul aplicării și implementării reglementărilor privind bunăstarea animalelor, datorită responsabilităților față de societate în supravegherea sănătății publice. Acest rol subliniază faptul, că medicii veterinari nu trebuie să își limiteze atenția la o relație, deja potențial complicată producător-pacient-medic, dar trebuie, de asemenea, să ia în

considerare responsabilitatea multidimensională și, anume sănătatea publică, sănătatea și bunăstarea animalelor și sănătatea mediului.

ROLUL MEDICULUI VETERINAR ÎN FLUXUL COMPLEX AL INDUSTRIEI PRODUSELOR ALIMENTARE DE ORIGINE ANIMALĂ

Medicul veterinar pentru descrierea potențialilor pași viitori către abordarea unor probleme urmează o cale indispensabilă, care include identificarea problemei, definirea perspectivelor părților implicate, reflectarea asupra valorilor personale, aplicarea legislației existente, analizarea consecințelor alegerii acțiunilor alternative, indiferent de activitatea de profil.

Deontologia medicului veterinar are un domeniu mai larg decât etica medicală veterinară, fiind aplicată pentru evaluarea tratamentului și îngrijirii animalelor, în stabilirea unor standarde optime de bunăstare și în determinarea a ceea ce este cel mai adecvat pentru animale din perspectiva medicinii și etologiei naturale. Medicina veterinară, în ansamblu, se aplică sănătății și bunăstării animalelor, sănătății și calității mediului, sănătății publice, intereselor și responsabilităților umane, inclusiv analiza prejudiciu:beneficiu. În același timp, medicina veterinară pledează atât pentru aplicarea celor mai performante elaborări științifice și expertize medicale și chirurgicale pentru animale, cât și pentru achitarea corespunzătoare a unor servicii profesionale.

În prezent, deși progresul creșterii și exploatării intensive a animalelor a revoluționat disponibilitatea și accesibilitatea proteinelor de origine animală, există un șir de preocupări referitor la amenințările asociate bunăstării animalelor. Aceasta profundă industrializare include o optimizare a spațiului adăposturilor și izolarea animalelor în defavoarea sănătății și bunăstării acestora. Aici rolul medicinii veterinare este de a pleda pentru excluderea acestui conflict cu motivațiile înnăscute ale animalelor, care le compromite bunăstarea și viața, care merită trăită.

Este important ca sistemele de adăposturi a animalelor în grup să fie concepute și gestionate în mod adecvat, astfel încât bunăstarea să rămână acceptabilă, indiferent de caracteristicile și particularitățile animalelor. Medicul veterinar, potrivit variabilității caracteristicilor animalelor este responsabil să ofere recomandări de creștere, management și bunăstare, adaptând în final recomandările la context, inclusiv la sustenabilitatea economică acceptabilă. Prin urmare, buna gestionare produce rezultate benefice privind fiziologia, comportamentul, performanța, sănătatea și bunăstarea animalelor. Mai mult, atunci când este posibil, standardele îmbunătățite de bunăstare cu aspecte controversate și emoționale în vederea adăposturilor și deservii medicale trebuie să fie recompensate financiar. Dar în toate cazurile medicul veterinar trebuie să se concentreze, în primul rând, pe bunăstarea animalului în orice decizie privind tratamentul și profilaxia sănătății acestuia.

Bunăstarea animalelor este un element necesar al producției animale durabile, care este din ce în ce mai solicitat de societate, ca o componentă distinctă a dezvoltării economice durabile, a securității alimentare și a alimentației umane.

Standarde bune de bunăstare a animalelor nu pot fi atinse în condiții de sănătate precară, care este asociată cu modificări comportamentale și metabolice, cum sunt consumul redus de hrană, o reducere a digestibilității furajelor și cerințele crescute de energie pentru întreținere. O sănătate și bunăstare mai bună poate reduce sacrificarea precoce din cauza traumelor și a bolilor și este foarte posibil să prelungească durata medie de viață productivă a efectivului animal.

Îmbunătățirea sănătății animalelor prin prevenirea traumelor și controlul bolilor este considerată fundamentală pentru bunăstarea animalelor, unde rolul medicului veterinar este primordial. Eforturile de îmbunătățire a stării de sănătate a efectivului vor avea întotdeauna ca rezultat o bună eficiență și vor facilita reducerea impactului asupra mediului a producției animale. Bunăstarea animalelor nu este determinată doar de starea de sănătate, dar și de confort, absența fricii și capacitatea de a manifesta comportamente naturale, care aduce beneficii productivității și siguranței alimentare.

Protejarea bunăstării animalelor sau a pacienților se înscrie total în codul de conduită al medicului, iar protecția mediului, concomitent, ține și de interesele generale ale societății. În aceste controverse, motivațiile de mediu pot fi mai puțin prioritizate în fața bunăstării animalelor,

susținută de medicii veterinari. Prin urmare, măsurile de diminuare a impactului animalelor asupra mediului trebuie prioritizate în modul, în care responsabilitatea revine nu numai medicului veterinar, proprietarului sau producătorului, dar și societății.

Medicii veterinari sunt administratori în prescrierea medicamentelor, care depășesc cu mult animalul agricol specific tratat prin aplicarea îngrijirii medicale pentru a asigura bunăstarea animalelor și, prin urmare, acești medici nu numai că sunt responsabili pentru asigurarea sănătății și bunăstării animalelor, dar și pentru ocrotirea sănătății publice și a siguranței alimentare. Contrar acestor responsabilități, „iresponsabilitatea" profesională a acestora și utilizarea necontrolată de către proprietar a medicamentelor, poate duce la consecințe imprevizibile, inclusiv la dezvoltarea rezistenței antimicrobiene și la probleme de bunăstare a animalelor asociate cu durere, disconfort, creștere redusă sau a sporului diurn și modificări ale productivității și sacrificarea tardivă a animalelor. Aceasta reprezintă o amenințare pentru sănătatea publică din cauza potențialului de transmitere a rezistenței antimicrobiene de la animale la oameni din cauza utilizării necontrolare a antimicrobienelor, sau prost reglementate în industria animalieră.

În mod tradițional, medicii veterinari joacă un rol unic și ocazional conflictual din punct de vedere moral, fiind nevoiți să apere sănătatea publică și prin respectarea intereselor clientului, mai ales dacă acestea diferă de opinia medicului. Acțiunile medicului veterinar privind minimizarea bunăstării precare, depind și de cadrul de reglementare privind utilizarea medicamentelor și politicilor actuale în cazurile de risc și problemelor de bunăstare a animalelor, necesare pentru a depăși perspectivele contrare. Aici medicii veterinari trebuie să acționeze într-un mod, care să demonstreze o înțelegere a responsabilităților lor și trebuie să acorde prioritate recunoașterii și tratamentului durerii animalelor.

În sistemele intensive de creștere și exploatare a animalelor deseori animalele sunt considerate ca mărfuri, ceea ce s-a asociat cu o bunăstare redusă a animalelor. În aceste condiții relația medic veterinar-client este vitală pentru exprimarea și înțelegerea temeinică a potențialelor probleme de bunăstare a subestimării și gestionării animalelor. Prin urmare, medicii veterinari trebuie să rămână încrezuți în propriile judecăți și cunoștințe și, atunci când este necesar, să solicite ajutorul necesar pentru a asigura o bunăstare adecvată a animalelor.

Contrar preocupărilor societății pentru animale, rolul medicilor veterinari este esențial în luarea deciziilor și construirea consensului, precum și în găsirea de soluții adecvate ale abordărilor provocătoare pentru sistemele intensive de producție a alimentelor de origine animală. Mai mult, acest rol al medicinii veterinare este necesar în contextul schimbărilor globale viitoare pentru animale, oameni și mediu.

CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

A fost efectuată o evaluare și o analiză temeinică pentru a identifica relațiile dintre bunăstarea animalelor, rolul medicului veterinar, valorile societății, comportamentul și percepția necesităților animalelor. Bunăstarea animalelor rămâne o preocupare socială și economică importantă în creșterea animalelor, orientată către sisteme de intensificare durabile și sustenabile privind efectul pe termen lung al diferitelor practici asupra mediului, bunăstării animalelor și sănătății umane, cu scopul de a echilibra rezultatele. Totodată, medicii veterinari se confruntă cu scenarii, în care este dificil de aplicat principiile profesionale de binefacere în condițiile menționate față de mediu, bunăstare și sănătate, să aplice justiția și autonomia beneficiilor, riscurilor și costurilor în mod echitabil din cauza constrângerilor economice, inclusiv acest lucru a devenit acceptabil și din necesitatea economică în medicina veterinară. Aceste principii nu sunt luate în considerare în mod direct cu practicile pe care medicul veterinar le consideră adecvate, întrucât animalul este proprietatea producătorului, iar medicul veterinar poate fi în dezacord cu practicile promovate de bunăstare a animalelor ale proprietarului.

Cercetările ulterioare în acest domeniu trebuie să prevadă considerațiile rețelei sociale a producției animale, în care medicul veterinar și cercetătorii contribuie la diseminarea și promovarea cunoștințelor cu privire la bunăstarea animalelor, cu efecte determinante ale

perspectivelor funcționării biologice și succesului multilateral de inofensivitate, sănătate și siguranță.

În acest context, comunitatea științifică din domeniul medicinii veterinare se confruntă cu o mare provocare pentru a elabora și a menține standarde ridicate de sănătate și bunăstare a animalelor. În plus, aceste eforturi și inovații nu pot fi implementate fără sprijinul societății și a factorilor de decizie, precum și fără interpretarea conceptuală și percepțiile consumatorilor cu privire la îmbunătățirea sănătății și bunăstării animalelor și siguranței alimentare sub auditul medicilor veterinari. În mod similar, un rol important al medicilor veterinari revine prin oferirea surselor informative de încredere, iar un rol esențial în performanța economică, rezultată din bunăstarea animalelor revine stimulentelor financiare.

În cele din urmă, educarea și abordarea preocupărilor consumatorilor și a cetățenilor cu privire la bunăstarea animalelor, creșterea gradului de conștientizare și disponibilitatea acestora de a cumpăra mai multe alimente „prietenoase” cu bunăstarea animalelor vine în concordanță cu rolul primordial al medicului veterinar privind asigurarea inofensivității produselor alimentare.

În contextul celor expuse, managementul bunăstării animalelor este responsabilitatea tuturor, nu doar a medicului veterinar, cu ceea ce oamenii de știință și medicii veterinari pot, uneori, să caute să pară rezistenți la această logică, dar pe măsură ce națiunile se confruntă cu problema de creștere a populației, securitatea alimentară și impactul devastator al schimbărilor climatice, practicile durabile pentru producția de produse alimentare de origine animală, care respectă integritatea și bunăstarea animalelor trebuie să facă parte din prioritățile națiunilor. La rândul lor, pentru a menține relevanța, medicii veterinari trebuie să dezvolte principii profesionale noi de sprijinire posibilă a tehnologiilor de bunăstare performantă, ceea ce ne va pregăti și ne va consolida rezistența la noile focare de boli, care amenință să perturbe structura societăților noastre.